

**LISTA PYTAŃ KONTROLNYCH
DOTYCZĄCYCH ORGANIZOWANIA I PRZEPROWADZANIA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO**

Zawarte w tej liście pytania odnoszą się do działań istotnych z punktu widzenia skuteczności oceny ryzyka zawodowego, wyrażającej się zarówno zmniejszeniem liczby wypadków i dolegliwości zdrowotnych związanych z pracą, jak i zwiększeniem świadomości występujących w pracy zagrożeń i potrzeby stosowania środków ochrony. Planując działania zmierzające do doskonalenia oceny ryzyka zawodowego należy zwrócić uwagę na te pytania, na które udzielono odpowiedzi „nie” oraz ustalić, czy odpowiedź taka wynika z faktu, że pytanie nie dotyczy sytuacji w przedsiębiorstwie, czy też wskazuje na kwestię, którą można lub nawet należy uwzględnić w procesie tej oceny.

PYTANIE	Tak	Nie
A. Osoby wyznaczone do planowania i realizacji działań związanych z oceną ryzyka zawodowego		
• Czy wyznaczono osobę/osoby odpowiedzialną za planowanie i realizację działań w zakresie oceny ryzyka zawodowego?		
• Czy został opracowany plan oceny ryzyka zawodowego?		
• Czy przedstawiciele kadry kierowniczej uczestniczą w ocenach ryzyka zawodowego?		
• Czy pracownicy i/lub ich przedstawiciele uczestniczą w ocenach ryzyka zawodowego?		
• Czy pracownikom wyznaczonym do oceny ryzyka zawodowego zapewniono szkolenie pozwalające na zdobycie wiedzy umożliwiającej przeprowadzanie oceny i opracowywanie propozycji działań w celu ograniczenia tego ryzyka? • lub, jeżeli ocenę wykonuje osoba spoza zakładu pracy: • Czy upewniono się, że specjalista zewnętrzny, któremu powierzono ocenę ryzyka zawodowego ma odpowiednie kompetencje (potwierdzone zarówno wykształceniem, jak i doświadczeniem w wykonywaniu podobnych zadań?)		
• Czy kadra kierownicza i pracownicy nadzoru zostali przeszkoleni w zakresie oceny ryzyka zawodowego?		
B. Określenie zakresu oceny ryzyka zawodowego		
• Czy ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy obejmuje wszystkie stanowiska pracy (również bez stałej lokalizacji, np. sprzętaczka, konserwator, stanowiska pracy zdalnej)?		
• Czy jest opracowywany i uzgadniany z kierownictwem ocenianych stanowisk harmonogram oceny ryzyka zawodowego?		
C. Informacje potrzebne do oceny ryzyka zawodowego i ich pozyskiwanie		
• Czy do oceny ryzyka zawodowego są zbierane informacje dotyczące:		
– kwalifikacji pracowników i ich zgodności z wymaganymi dla stanowiska pracy?		
– badań lekarskich poświadczających zdolność pracowników do wykonywania określonej pracy?		

PYTANIE	Tak	Nie
– szkolenia pracowników w sprawach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy?		
– informowania pracowników w sprawach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym opracowania i udostępnienia wymaganych prawem instrukcji bezpiecznego wykonywania pracy?		
– organizacji czasu pracy?		
– lokalizacji stanowiska pracy i/lub realizowanych na nim zadań?		
– osób pracujących na ocenianych stanowiskach pracy (ze szczególnym uwzględnieniem osób szczególnie podatnych na zagrożenia, np. kobiety w ciąży, młodociani lub niepełnosprawni), dla których celowe jest ustalanie szczególnych, nie zawsze zdefiniowanych w prawie kryteriów dopuszczalności ryzyka zawodowego?		
– maszyn, narzędzi i innych urządzeń technicznych i ich utrzymywania (np. harmonogramy konserwacji)?		
– stosowanych materiałów i ich właściwości?		
– wykonywanych zadań, czynności oraz sposobu i czasu ich wykonywania przez pracujące na stanowisku osoby (z uwzględnieniem zadań nieprodukcyjnych, jak np. konserwacja maszyn lub sprząatanie stanowiska pracy)?		
– wymagań przepisów prawnych i norm, odnoszących się do analizowanego stanowiska?		
– zagrożeń, które już zostały zidentyfikowane i ich źródeł?		
– możliwych skutków występujących zagrożeń?		
– stosowanych środków ochronnych?		
– wypadków przy pracy oraz zdarzeń potencjalnie wypadkowych na analizowanych stanowiskach pracy?		
– chorób zawodowych oraz innych dolegliwości zdrowotnych występujących na analizowanym stanowisku pracy?		
– działań osób niezatrudnionych na ocenianym stanowisku pracy które mogą powodować dodatkowe zagrożenia?		
– wyników badań psychospołecznego środowiska pracy?		
• Czy w celu pozyskania informacji analizowane są:		
– dane techniczne o stosowanych na stanowisku maszynach, narzędziach i innych urządzeniach?		
– dokumentacja techniczno-ruchowa?		
– instrukcje stanowiskowe?		
– wyniki pomiarów czynników szkodliwych i/lub niebezpiecznych oraz uciążliwych, występujących na stanowisku pracy?		
– wyniki badań ankietowych odnoszących się do psychospołecznego środowiska pracy?		

PYTANIE	Tak	Nie
– dokumentacja wypadków przy pracy i zdarzeń potencjalnie wypadkowych?		
– dokumentację dotyczącą chorób zawodowych i innych chorób związanych z pracą?		
– dokumentacja dotycząca szkoleń i badań lekarskich pracowników?		
– przepisy prawne i normy techniczne dotyczące ocenianych stanowisk?		
– karty charakterystyk substancji chemicznych?		
• Czy w celu pozyskania informacji przeprowadzono :		
– obserwacje środowiska pracy?		
– obserwacje zadań wykonywanych na stanowisku pracy?		
– obserwacje zadań wykonywanych poza stanowiskiem pracy?		
– wywiady z pracownikami i/lub ich przedstawicielami?		
– obserwacje czynników zewnętrznych, które mogą wpłynąć na stanowisko pracy (np. prace wykonywane przez pracowników na innych stanowiskach pracy, czynniki atmosferyczne)?		
– analizę organizacji działań, których celem jest zapewnienie właściwych warunków pracy?		
D. Identyfikacja zagrożeń		
• Czy ustalono sposób identyfikowania zagrożeń na stanowiskach pracy?	•	•
• Czy na etapie identyfikacji zagrożeń rozważane są:		
– zagrożenia podczas poruszania się na terenie zakładu pracy?		
– zagrożenia przy obsłudze maszyn?		
– niebezpieczne substancje chemiczne i pyły?		
– szkodliwe czynniki fizyczne (np. hałas, drgania, mikroklimat)?		
– wysiłek fizyczny, dźwiganie?		
– pozycja przy pracy, powodująca obciążenie statyczne układu mięśniowo - szkieletowego?		
– oświetlenie stanowisk pracy?		
– zagrożenia psychospołeczne (stres, przemoc fizyczna i psychiczna)?		
– czynniki biologiczne?		
– inne zagrożenia, np. zgłaszane przez pracowników?		
E. Oszacowanie ryzyka zawodowego i podejmowanie decyzji o jego dopuszczalności		
• Czy ustalono metody oszacowania ryzyka zawodowego?		
• Czy metody oszacowania ryzyka zawodowego są odpowiednie dla zidentyfikowanych zagrożeń?		

PYTANIE	Tak	Nie
<ul style="list-style-type: none"> • Czy oszacowanie ryzyka zawodowego jest wykorzystywane do dyskusji na temat potencjalnych, niekorzystnych dla zdrowia i życia pracowników następstw występujących zagrożeń? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy przy podejmowaniu decyzji dotyczących dopuszczalności ryzyka zawodowego związanego ze zidentyfikowanymi zagrożeniami są uwzględniane: 		
<ul style="list-style-type: none"> – wymagania prawa i norm? 		
<ul style="list-style-type: none"> – opinie pracowników? 		
<ul style="list-style-type: none"> – stan zdrowia pracowników? 		
<ul style="list-style-type: none"> – wiek pracowników? 		
<ul style="list-style-type: none"> – płeć pracowników? 		
<ul style="list-style-type: none"> – opinia lekarza medycyny pracy? 		
F. Działania wynikające z oceny ryzyka zawodowego		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy, jeżeli ryzyko zawodowe jest niedopuszczalne, działania w celu jego ograniczenia są podejmowane natychmiast? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy, jeżeli to potrzebne, wyniki oceny ryzyka zawodowego są wykorzystywane do planowania działań zmierzających do ograniczenia ryzyka zawodowego? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy wyniki oceny ryzyka zawodowego są brane pod uwagę przy ustalaniu potrzebnych kompetencji i potrzeb szkoleniowych oraz informacyjnych? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy propozycje działań zmierzających do oceny ryzyka zawodowego są konsultowane z pracownikami i/lub ich przedstawicielami? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy przy planowaniu działań ograniczających ryzyko zawodowe związane ze zidentyfikowanymi zagrożeniami bierze się pod uwagę konieczność: 		
<ul style="list-style-type: none"> – likwidowania zagrożeń u źródeł ich powstawania? 		
<ul style="list-style-type: none"> – dostosowania warunków i procesów pracy do możliwości pracownika, w szczególności przez odpowiednie projektowanie i organizowanie stanowisk pracy, dobór maszyn i innych urządzeń technicznych oraz narzędzi pracy, a także metod produkcji i pracy? 		
<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia uciążliwości pracy, zwłaszcza pracy monotonnej i pracy w ustalonym z góry tempie, oraz ograniczenia negatywnego wpływu takiej pracy na zdrowie pracowników? 		
<ul style="list-style-type: none"> – stosowania nowych rozwiązań technicznych? 		
<ul style="list-style-type: none"> – zastępowania niebezpiecznych procesów technologicznych, urządzeń, substancji i innych materiałów - bezpiecznymi lub mniej niebezpiecznymi? 		
<ul style="list-style-type: none"> – nadawania priorytetu środkom ochrony zbiorowej przed środkami ochrony indywidualnej? 		
<ul style="list-style-type: none"> – odpowiedniego instruowania pracowników? 		

PYTANIE	Tak	Nie
G. Dokumentowanie oceny ryzyka zawodowego		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy dokument potwierdzający dokonanie oceny ryzyka zawodowego zawiera lub wskazuje dokumenty zawierające: 		
– opis ocenianego stanowiska pracy, w tym informacje dotyczące:		
○ stosowanych maszyn, narzędzi i materiałów?		
○ wykonywanych zadań?		
○ występujących na stanowisku niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych czynników środowiska pracy?		
○ stosowanych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej?		
○ osób pracujących na tym stanowisku, ze szczególnym uwzględnieniem osób szczególnie podatnych na zagrożenia?		
– wyniki oceny ryzyka zawodowego dla każdego z czynników środowiska pracy oraz niezbędne środki profilaktyczne zmniejszające to ryzyko?		
– datę przeprowadzonej oceny oraz osoby dokonujące ocenę?		
H. Informowanie o ryzyku zawodowym		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy zostały ustalone zasady informowania pracowników o ryzyku zawodowym? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy informowanie o ryzyku zawodowym: 		
– obejmuje przekazanie informacji o zagrożeniu i jego możliwych skutkach?		
– obejmuje przekazanie informacji o niezbędnych środkach ochrony?		
– jest zrozumiałe dla pracowników i nie koncentruje się na podawaniu wskaźników liczbowych?		
I. Monitorowanie skuteczności środków ochrony i przegląd oceny ryzyka zawodowego		
<ul style="list-style-type: none"> • Czy przeprowadza się przegląd lub ponowną ocenę ryzyka zawodowego na stanowisku pracy: 		
– przy wprowadzaniu zmian na stanowiskach pracy (np. technologicznych lub organizacyjnych, w tym zmian osób pracujących na stanowisku pracy lub ich stanu zdrowia)?		
– po zmianie obowiązujących wymagań, odnoszących się do ocenianych stanowisk pracy?		
– po stwierdzeniu, że stosowane środki ochrony są nieskuteczne lub niewłaściwe w świetle nowych informacji?		
– jeżeli istnieje konieczność wprowadzenia zmian w stosowanych środkach ochrony, stwierdzona np. w wyniku monitorowania ich funkcjonowania, badania wypadku przy pracy lub zdarzenia potencjalnie wypadkowego, a także badania przyczyn chorób i dolegliwości związanych z pracą?		